

Ninh Bình đẩy nhanh hồ sơ đề cử Tam Chúc - Vân Long trở thành Di sản Thế giới

10:38 15/01/2026

Ngày 14/1, tại Di tích Quốc gia đặc biệt Quần thể Tam Chúc, UBND tỉnh Ninh Bình tổ chức Hội thảo khoa học quốc tế về xác lập ranh giới khu vực đề cử và làm rõ các tiêu chí giá trị nổi bật toàn cầu, phục vụ xây dựng hồ sơ trình UNESCO công nhận Quần thể Tam Chúc và Khu bảo tồn thiên nhiên đất ngập nước Vân Long là Di sản Thế giới.

Ông Trần Song Tùng, Phó Chủ tịch Thường trực UBND tỉnh Ninh Bình phát biểu khai mạc Hội thảo. (Ảnh: Báo Ninh Bình)

Phát biểu khai mạc Hội thảo, Phó Chủ tịch Thường trực UBND tỉnh Ninh Bình Trần Song Tùng nhấn mạnh, Tam Chúc - Vân Long là không gian di sản hiếm có, hội tụ hài hòa giữa cảnh quan karst nhiệt đới, hệ sinh thái đất ngập nước, các giá trị địa chất địa mạo cùng chiều sâu văn hóa, tâm linh đặc sắc. Khu vực này tiêu biểu cho dạng địa hình karst ở rìa phía nam đồng bằng sông Hồng, với hệ thống núi đá vôi, thung lũng, mặt nước liên thông, mang giá trị khoa học và thẩm mỹ nổi bật.

Theo lãnh đạo tỉnh Ninh Bình, điểm đặc biệt của Tam Chúc - Vân Long là mức độ toàn vẹn cao của các quá trình địa chất, sinh thái và thủy văn, trong bối cảnh nhiều hệ karst trên thế giới đã bị chia cắt hoặc suy giảm nghiêm trọng do tác động của con người. Đây là nền tảng quan trọng để khu vực này được xem xét đáp ứng các tiêu chí nghiêm ngặt của Di sản Thế giới.

Một trong những giá trị nổi bật toàn cầu được các nhà khoa học tập trung phân tích là đa dạng sinh học, đặc biệt là vai trò sinh cảnh đối với Voọc mông trắng, loài linh trưởng đặc hữu của Việt Nam, nằm trong nhóm 25 loài linh trưởng nguy cấp nhất thế giới. Quần thể Voọc mông trắng tại Tam Chúc - Vân Long được đánh giá là chỉ báo quan trọng phản ánh tính toàn vẹn sinh thái của toàn bộ hệ karst ngập nước.

Tuy nhiên, các đại biểu cũng chỉ rõ những thách thức lớn từ hoạt động khai thác đá vôi, sản xuất xi măng và phát triển hạ tầng ở khu vực lân cận, làm thu hẹp và chia cắt sinh cảnh. Từ đó, Hội thảo thống nhất quan điểm đặt bảo tồn Voọc mông trắng và hành lang sinh thái liên kết ở vị trí trung tâm trong chiến lược xây dựng hồ sơ đề cử, coi đây là minh chứng rõ nét cho cam kết bảo tồn và phát triển bền vững theo chuẩn mực UNESCO.

Khu bảo tồn thiên nhiên đất ngập nước Vân Long.

Phát biểu đề dẫn Hội thảo, PGS.TS Trần Tân Văn, nguyên Viện trưởng Viện Khoa học Địa chất và Khoáng sản, cho rằng quá trình đề cử Tam Chúc - Vân Long

đang bước vào giai đoạn “nước rút”. Việc hoàn thiện báo cáo tóm tắt trình Trung tâm Di sản Thế giới UNESCO và tiếp nhận tư vấn Upstream đòi hỏi hệ thống luận cứ khoa học chặt chẽ, đặc biệt về tính toàn vẹn, ranh giới và cơ chế quản lý di sản. Nếu chậm trễ hoặc thiếu đồng bộ, nguy cơ lãng phí nguồn lực là rất lớn.

Hội thảo được xác định là bước “sàng lọc” quan trọng nhằm rà soát toàn bộ nền tảng dữ liệu khoa học, hướng tới thống nhất ranh giới khu vực đề cử, làm rõ các tiêu chí giá trị nổi bật toàn cầu, đồng thời đề xuất mô hình quản trị di sản theo hướng nhất thể hóa, bảo đảm hiệu quả lâu dài.

Bên cạnh các giá trị thiên nhiên, nhiều tham luận đã làm rõ lớp giá trị văn hóa bổ trợ, bao gồm dấu tích khảo cổ tiền sử, hệ thống bích họa trên vách đá, cùng bằng chứng về cư trú, sinh kế và quá trình con người thích ứng với môi trường karst ngập nước. Những yếu tố này góp phần hoàn thiện bức tranh tổng thể về không gian di sản Tam Chúc - Vân Long.

Kết luận Hội thảo, GS.TS Nguyễn Văn Kim, Phó Chủ tịch Hội đồng Di sản Văn hóa Quốc gia, thành viên Ủy ban Di sản Thế giới, cho biết Ban Tổ chức đã tiếp nhận hàng chục tham luận chuyên sâu về giá trị thiên nhiên, văn hóa, tính toàn vẹn và quản lý di sản, cùng các ý kiến tư vấn quan trọng từ đại diện Văn phòng UNESCO tại Việt Nam và các chuyên gia quốc tế.

Trên cơ sở kết quả Hội thảo, Ban Chỉ đạo xây dựng hồ sơ sẽ tiếp tục hoàn thiện báo cáo khoa học, triển khai các bước tiếp theo trong lộ trình đề nghị UNESCO công nhận Quần thể Tam Chúc - Vân Long là Di sản Thế giới.

Hậu Thạch (t/h)